

SYLVA POLÁKOVÁ / 24. 8. 2018

Marienbad 2018 uvádí bilanci dosavadní tvorby Adély Babanové

Na festivalu experimentálního filmu Marienbad, který se již potřetí uskuteční v Mariánských Lázních, bude k vidění ucelená bilance tvorby Adély Babanové (*1980, Praha). Její krátké snímky, které byly většinou primárně určeny pro prezentaci v galeriích, budou promítány ve třech tematicky orámovaných pásmech, jež autorka osobně uvede. V letošním roce měl premiéru její první středometrážní film *Neptun*, který se již dočkal několika speciálních uvedení v kinech. Babanové se tak podařilo protnout umělecký provoz s filmovým prostředím, jejichž nástroje ve své tvorbě dlouhodobě dekonstruuje i imituje, interpretuje i paroduje.

Adéla Babanová pracuje také s dalšími mediálními postupy, konkrétně s rozhlasovými a televizními žánry, jako je inscenace, rozhovor, debata, jež využívá především k reflexi uměleckého provozu. Už její absolventskou práci na Akademii výtvarných umění (2000–2006) charakterizoval zájem o reálné předobrazy, které posouvá do absurdní roviny pomocí různých mediálních strategií. V tomto projektu rozehrávala téma významu smrti umělce na vrcholu kariéry na základě skutečného rozhlasového rozhovoru, jenž byl věnován spisovatelce a básnířce Sylvii Plath (*Rozhovor se Syvií Plath*, 2006). Toto téma se objevuje i v jejích dalších filmech, v nichž jsou čitelné především dvě hlavní tematické a formální linie, které zpětně pojmenovala jako *Trilogii o Umění a Historická trilogie*. Sama autorka je považuje za naplněné, a tudíž vybízejí ke kritické rekapitulaci.

Spolupracuje se svým bratrem Džianem Babanem a Vojtěchem Maškem, kteří tvoří scenáristickou dvojici. Autorskou tvorbu Babanové propojují s divadelními a komiksovými projekty Maška a Babana nejen formální znaky, ale dokonce výpůjčky

postav. Pro způsob vyjadřování této umělkyně a jejích spolupracovníků je zcela klíčová schopnost „pábení“, která je nástrojem poznávání, kontextualizace, vzhledu i kritické reflexe. Mezi témata, k nimž se Babanová tímto způsobem vztahuje, patří pozice umělce a zejména umělkyně ve společnosti či mediální manipulace. V této autorské spolupráci tak vznikla *Trilogie o Umění*, kterou tvoří tři krátké filmy *Zurich* (2008), *Polobozi* (2009) a *Za umělce roku jsem zvolila sebe* (2009). Scenáristická dvojice Baban–Mašek se podílela na scénáři a dialogích většiny krátkých filmů, které Babanová natočila v letech 2005–2010. Jejich filmy na téma uměleckého provozu či žánrových parodií charakterizuje studiová stylizace a vyprázdněné dialogy v podání Gabriely Míčové, Lucie Roznětínské či Kamila Švejdy. K této sérii se formálně volně váže rovněž snímek *Já tam mám tělo* (2012) s detektivní zápletkou založenou na skutečném případě vraždy ženy, jejíž možná identita bývalé pornoherečky je záhadou pro policii i pro případné podezřelé. Tento film umělkyně prezentovala jako součást výstavy finalistů Jindřicha Chalupeckého v roce 2011.

Ačkoli se Babanová odkazuje k řadě médií, relace k filmu je v její tvorbě klíčová. Počínaje snímkem *Už šedesát let je mi třicet* (2010) začala využívat nalezené filmové a fotografické materiály k rozvíjení alternativní historie. Tyto postupy aplikovala již v projektu *Tringalka* (2011) a zmíněném snímku *Už šedesát let je mi třicet*, kde se věnovala ženským postavám, které se vymykaly svému okolí. V následujících letech pak pracovala na volné trilogii, v níž pomocí převzatých materiálů fabulovala reálné historické kauzy. V krátkometrážním filmu *Odkud spadla letuška* (2013) se vrátila k osudu jediné přeživší letušky ze srbského letadla, jež se v roce 1974 zřítilo za nevyjasněných okolností nedaleko Děčína. V *Návratu do Adriaportu* (2013), jenž byl oceněn v roce 2015 aktivitou Umělec má cenu za nejlepší dílo roku, rozvíjela futuristické vize samostatného přístupu vnitrozemského státu k moři pomocí uměle vybudovaného tunelu. Filmem *Neptun* se vrátila k dezinformační kampani StB, v níž měly být odhaleny nacistické dokumenty z druhé světové války. Cílem akce Neptun mělo být narušení zahraničních diplomatických vztahů a zmatení západních informačních agentur. Tehdejší propaganda a manipulace dovedená umělkyní ad absurdum mrazivě připomíná současné mediální praktiky. Nejen ve snímku *Neptun*, ale i předchozími filmy Babanová dokazuje, jak lze uchopit lokální historii a nechat ji pomocí filmového jazyka rezonovat s aktuálními společenskými tématy.

Zurich (2008), Polobozi (2009), Za umělce roku jsem zvolila sebe (2009)

Česká republika

Režie: Adéla Babanová

Scénář: Adéla Babanová, Vojtěch Mašek, Džian Baban

Kamera: Darko Stulić, Yvona Puflerová, Braňo Pažitka, Jan Šuster

Zvuk: Peter J. Charleton, Džian Baban

Hrají: Gabriela Míčová, Lucie Roznětínská, Kamil Švejda

Já tam mám tělo (2012)

Česká republika

Režie: Adéla Babanová

Scénář: Adéla Babanová, Vojtěch Mašek, Džian Baban

Hudba: Džian Baban

Kamera: Braňo Pažitka, Martin Ježek

Střih: Hedvika Hansalová

Hrají: Iveta Jiříčková, Gabriela Míčová, Marie Spurná, Tomáš Petřík, Karel Heřmánek ml., Filip Kaňkovský

Už šedesát let je mi třicet (2010)

Česká republika

Režie a scénář: Adéla Babanová

Odkud spadla letuška (2013)

Česká republika

Režie: Adéla Babanová

Scénář: Adéla Babanová, Džian Baban

Hrají: Vladimír Brabec, Réka Derzsi, Tomáš Petřík

Návrat do Adriaportu (2013)

Česká republika

Režie: Adéla Babanová

Scénář: Vojtěch Mašek, Džian Baban

Kamera: Jakub Halousek

Zvuk: Džian Baban

Hrají: Dalimil Klapka, Tomáš Petřík, Filip Kaňkovský

Neptun (2018)

Česká republika

Režie: Adéla Babanová

Námět a scénář: Džian Baban

Kamera: Lukáš Hyksa

Zvuk: Michaela Patříková,

Střih: Hedvika Hansalová

Architekt: David Dubenský

Hudba: Džian Baban

Hrají: Jiří Vyorálek, Gabriela Míčová, Tomáš Petřík, Martin Ryšavý, Ladislav Hampl